

Hårderups posten

Nr 45 — November 2015
40 kr.

Detta var en gång Hårderups Lantbruksskola. Den drevs av läraren och mångsysslaren J. Anderberg

Foto: Berit Anderberg, i mitten, på besök hos Marie och Lars i Hårderupshult, där hennes farfar en gång bedrev sin privata lantbruksskola.

LÄRAREN OCH MÅNGSYSSLAREN

J. A. Anderberg

- Text Berit Anderberg, Höör

"Då den gamle mannen år 1926 lade ner sitt vapen "kunskap" för alltid hade han gjort ett gott dagsverk för småbrukets folk i dessa bygder".

Så avslutar signaturen Adonis (Gunnar Persson) en artikel under rubriken Strövtåg i Färs om Jöns A. Anderberg. Min far sa om denne sin far, att han var "femtanfiffi". I ungdomen lär han därtill ha blivit spådd att få nio barn och flytta tjugo gånger. Som sin fars, åbon Anders Anderssons, fjortonde barn i hans fjärde äktenskap med Hanna Persdotter (tidigare hustrur avlidna), föddes Jöns 1844 på Gammalstorp nr 1, Västerstad. Enligt kyrkboken skedde det 28.6, enligt familjens åsikt 1.4. Kanske

kunde man inte hålla så noga reda på de många barnens födelsedagar. Hans farfar var skogvaktare, och på hans mors sida fanns invandrade tyska hantverkare och glasblåsare.

Yrkeslivet inleddes med några år som smedlärling och dräng i hembyn. Men redan 1865 avlade han lärarexamen i Lund, och det är troligt, att han sen tog sig namnet Anderberg (A:et står för Andersson). Han fick genast tjänst i Attarp, Högseröd. En av hans elever hette Elna Jönsdotter, tio år yngre än han och hemmahörande på Attarp 2. Med henne gifte han sig 1872, när hon fyllt 18. Brudgummen hade då ett förordnande som folkskollärare i Löddeköpinge.

Av någon anledning lämnade läraren katedern i mitten av 1870-talet. I flyttningsattester från Askeröd, Silvåkra och Hällestad tituleras Jöns Anderberg handlande. Men, som det står i en hyllning till honom i tidskriften Viola, Illustrerat Niotis- och Annonsblad för Trädgården 1922, så hade han "fattat en varm förkärlek för naturens underbara värld" och lärt sig uppskatta "Pomonas alster" och "Floras barn". Och vid flyttningen från Sillaröd, Andrarum till Fränninge kallar attesten honom trädgårdsmästare. Med sig hade han då fem barn, som nu under en tioårsperiod kunde slå sig ner i Hårderup.

På hemmanet Hårderup nr 2 förverkligade Jöns Anderberg sitt livsprojekt, en lantbruksskola. Under vintermånaderna undervisade han bygdens söner om jordbruk och trädgårdsskötsel. Hans intresse för bl.a. fruktodling ska ha satt sina spår i omgivningens trädgårdar. Och han var en av initiativtagarna till Frenninge Mejeriförening 1894.

Han gjorde också upp ritningarna till mejeribygganden, viken enligt föreningens minnesskrift 1944 till "extriör och inredning ger ett gott bevis för den praktiska blick och kunnighet på skilda områden, som denne man var i besittning av". De fjorton första åren innehade han sen uppdraget som räkenskapsförare i föreningen. "Räkenskapsböckerna vittna om en ovanligt vacker handstil".

För att kunna driva lantmannaskola i större skala förlades verksamheten 1896 till Tomelilla. Här drevs den som internat, och mor Elna hade elevhushåll. Skolan hade anställda lärare, bl.a. tjänstgjorde Nils Larsson (sedermera bosatt i Dala) där. Kurserna lockade ett 30-40-tal elever per kurs, kvinnliga elever erbjöds utbildning i linberedning och vävning.

Vid ett möte i februari 1900, där J. A. Anderberg satt som ordförande, stiftades Aktiebolaget Tomelilla Lantbruksskola. I en annons i Ystads Allehanda augusti samma år meddelar han som föreståndare, att denna Adelsbergs Landtbruksskola vill "utbilda ynglingar, huvudsakligen allmogesöner, till dugliga och intelligenta jordbrukare", som "kunna idka jordbruk på det mest inkomstbringande sätt". Man erbjuder "grundliga kunskaper, såväl teoretiska som praktiska, i alla vetenskapsgrenar" samt "de bästa lärarkrafter".

Privata lantbruksskolor drogs på den tiden med stora ekonomiska problem. De saknade understöd av stat och kommun. Förmodligen var det därför, som verksamheten 1902 fick överges och ersättas med en anställning som trädgårdsmästare på godset Kåseholm, Ramsåsa. Nu hade Jöns Anderbergs familj nämligen utökats till tio barn. Ett år där följdes dock av ständiga uppbrott. Trots en, som min far såg det, mycket fördelaktig trädgårdsmästarplats på Äsperöds gård stannade han inte heller där. Som stor individualist hade han väl svårt att acceptera och underordna sig andras idéer.

Två stora får ente plass i en påse, sa min far. Lusten att få undervisa "allmogesöner" hade inte svalnat. Lantbruksutbildningen återupptogs, enligt annonser i Mellersta Skåne, under korta nedslag i Romna och Ulatofta och landade till slut 1912 i Killeröd, Östraby. Skolan inrymdes i en granngård, elever kunde få inackordering i byn. Dessa fick undervisning om exempelvis bokföring för lantbruk och handel, praktiska skrivingar, matematik, teckning och skönskrift. I Adonis' artikel uppges, att en tremånaderskurs kostade 30-40 kronor, ungefär vad en kontorsanställd fick i månadslön 1920.

Detta år, 1920, lade J.A. Anderberg vid 76 års ålder ner sin privatskola. Onekligen hade han varit en duglig och engagerad lärare, och inte heller epitetet mångsysslare är svårt att belägga. I Killeröd hade han äntligen fått ro, odlade sin trädgård och gjorde den till en sevärighet med stengrotta, lusthus och egenhändigt tillverkade soffor och piedestaler.

Under vandringar i skog och fälad skattade han enbuskar, smlade ollon, kottar och svampar, vilket allt så småningom blev till möbler, grindar och tavelramar åt barnen. Hans trädgårdsmöbler fick spridning bland grannar och vänner. Han anlitas också som trädgårdsanläggare, ritade hus och kartor, planritade Östraby kyrkogård. Skönskriften och tecknandet kom väl till pass i hans små häften kallade "Tankeövningar", som innehöll gåtor och rebusar, gamla som nya, och när folk ville ha prydligt präntade födelsedagdresser.

En stor dag för J. A. Anderberg återstod. Hans bok om lantbruksbokföring gavs 1923 ut av ett förlag i Stockholm, och han kunde då stolt inkassera ett honorar på tusen kronor, en ansenlig summa på den tiden.

Tre år senare, 12.12 1926, slutade han sitt livsverk. Begravningen ägde rum 22.12 i Östraby kyrka, och han gravsattes på den plats intill kyrkan, som han själv valt och fått som lön för sitt arbete med kyrkogårdens planering. Sex före detta elever bar kistan.

Siaren fick rätt, spådomen slog ju in. Hur hann han ändå med allt, min farfar, hur orkade han? Genom

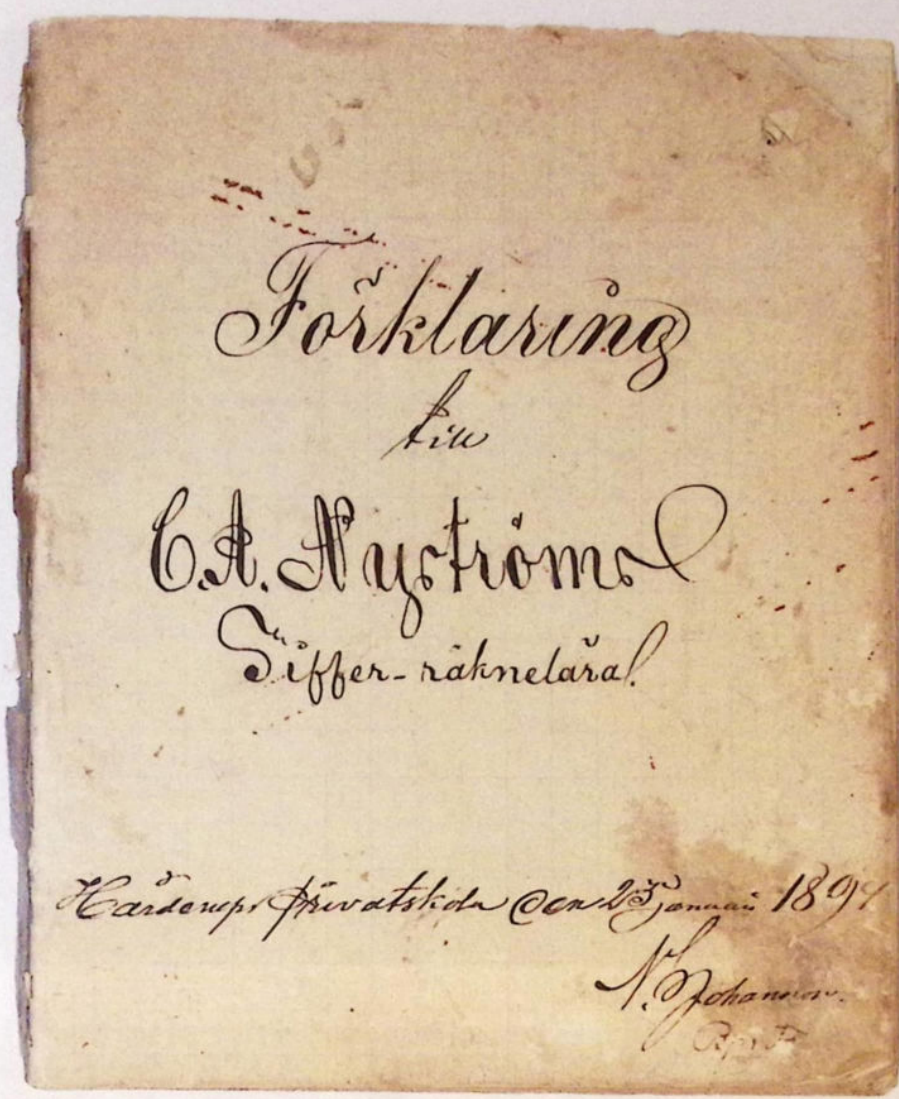
flit och genialitet, jo, men utan tvekan tack vare Elna. Hon blev 18-årig husmor, födde tio barn under de följande 25 åren, hon lyckades förse dem med mat och kläder, medan familjeförsörjaren ofta hellre köpte böcker än annat livets nödtorft och nog var generösare än vad plånboken tillät. Hon höll ihop hemmet trots ständiga flyttningar och uppbrott, och barnen fostrades till dugande samhällsmedborgare.

Min farfar var tusenkonstnär ritade brännerier anlade kyrkogårdar skrev böcker om bokförling gjorde konstfulla möbler av naturens missbildningar var traktör charmör.

Min farmor födde tio barn

Berit Anderberg (Ur Stenblommor 1982)

Räknebok från Härderups Privatskola Den 25 januari 1894 tillhörande Nils Johansson, Starrarp 3. (Jannes farfar)

Tidens tand har satt spår i bildkvalitén, men ändå, här är Elna och Jöns med alla 10 barnen. Stående t.v. Gerda, Ernst, Emma, Agnes. Stående t.h. August, Anna, Ida, Selma. Sittande: Gösta, Ellen (Ella)

Stengrottan i Killeröd.

Hörnskåp tillverkat av Jöns Anderberg av naturens material, liksom denna stol som finns i Frenninge kyrka. Den står t. h. framme i koret. Väl värd att beundra!

Vår främsta konstnärinna, Johanna Sjölin, Starrarps ora, är en av de sexton elever, som bland nästan 300 sökande antogs till en utbildning på konstfack förra sommaren. Johanna har bl.a. gjort den stora målningen på festplatsen i Hårderupshult och som finns i reportage i Hårderupsposten 2013.

EFTER ETT ÅR PÅ KONSTFACK ...

- Johanna Sjölin rapporterar. -

Ett tag kändes det som jag bodde i Stockholm, som det ser ut på vykort, eftersom jag bodde vid Östermalm, där det bland annat finns många vackra byggnader. Nu bor jag på Telefonplan, där konstfack också ligger, och här känns inte Stockholm, som det ser ut som på vykortet. Det är väldigt vackert också, men det ligger utanför stadskärnan och ser annorlunda ut. Det finns mycket bostadsområden och fina ställen att promenera på och besöka. Här känns Stockholm, som utanför Stockholm där en inte ser Stockholm om en inte åker med tunnelbanan.

I skolan har jag haft obligatoriska kurser i teori och verkstadsintroduktioner och valbara kurser. Jag har haft: träverkstadsintro, skulpturkursintro, metallverkstadsintro, elektromekanik, konsthistoria, grundbegrepp, skriva i ateljén, och rörlig bild bland annat. Med klassen har vi också haft en årskursutställning. Den tog plats i Vita havet som är en stor öppen utställningsyta nära entren till konstfack, där finns också receptionen och en kafeteria. En kan också välja att inte ha några valbara kurser och jobba med egna projekt. Jag har valt att ha många kurser som går ut på att skriva då jag tycker det är väldigt givande.

På konstfack händer mycket hela tiden, utställningar, pubar, föreläsningar, och utflykter till museer, gallerier och verkstäder. Med olika kurser har jag varit i flera verkstäder och ateljékollektiv utanför skolan. Jag har bland annat varit på KKV, konstnärernas kollektivverkstad och Makerspace och ett metallgjuteri i Hallunda och på Konstakademin och lyssnat på samtal om måleri.

Mina tankar när jag flyttade till Stockholm var att försöka att inte tänka ut hur det skulle vara eller bli eftersom jag inte hade en aning om vad det skulle innebära och jag känner fortfarande likadant. I stor

utsträckning känner jag mig förvirrad. Skillnaden nu jämfört med när jag började är dock att jag känner mig betydligt lugnare i att vara förvirrad. Det är en sak att bli antagen till utbildningen och en annan sak att faktiskt påbörja den. Att bli antagen gjorde mig såklart jublande glad. Och alla möjligheter är såklart också mycket glädjande. Det är mycket att möta och hantera hela tiden som är bra men en ganska tuff utmaning.

Hela första året har jag försökt aklimatisera mig och testat mycket saker jag inte hållt på med tidigare. Att svetsa och vara i metallverkstaden är något jag har fastnat för och tycker är roligt. Annars håller jag på mycket med måleri och skriver en del. Jag tar in många olika material i det jag håller på med och utforskar olika sätt att uttrycka mig genom dom materialen.

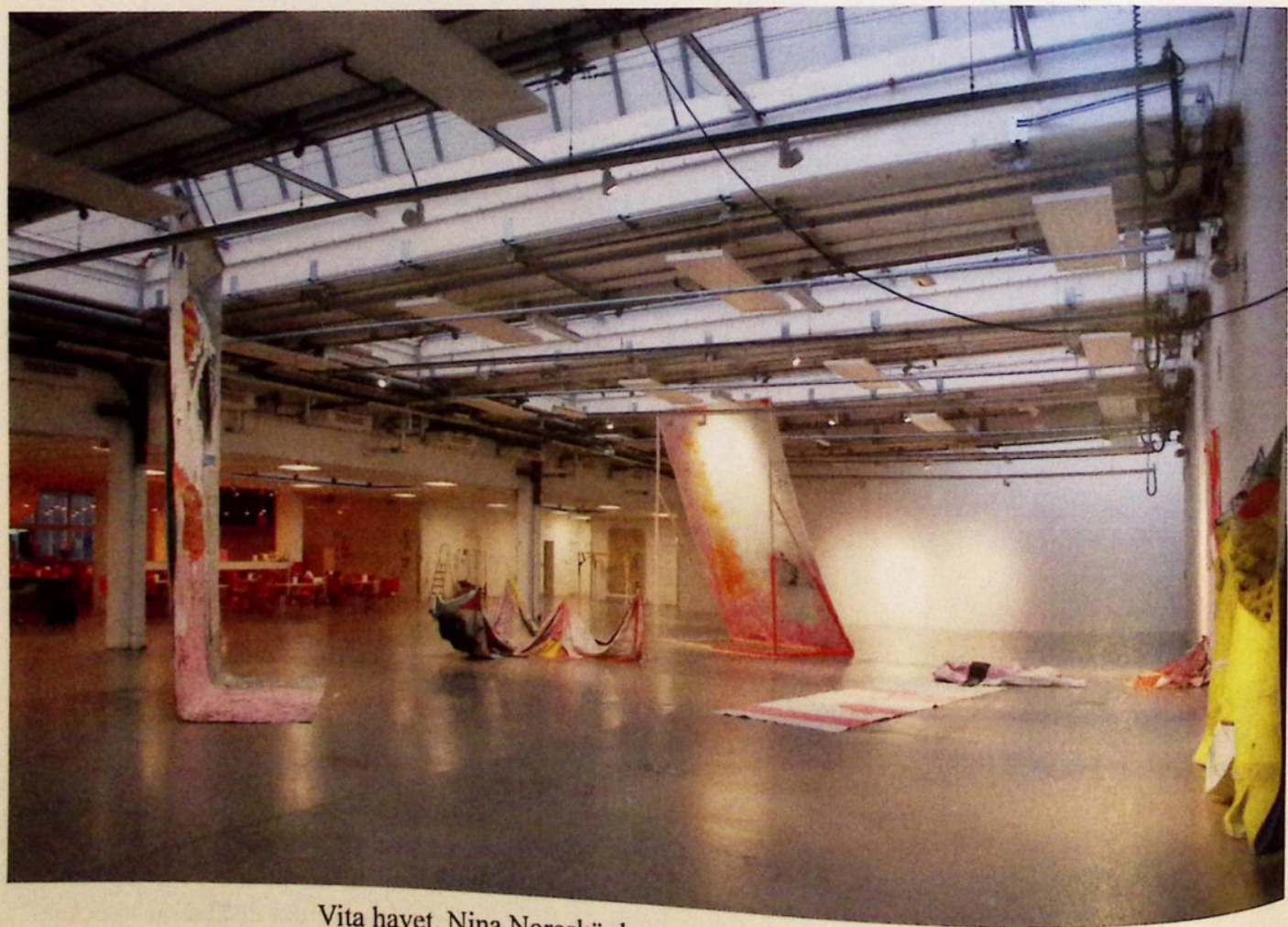
Jag har precis skickat in en ansökan om ett halvårs utbyte i Talinn på Estonia Academy of arts. Nu väntar jag på svar. När jag började denna terminen hade jag mycket fokus på att få ihop den ansökan. Jag hade ett projektrum där jag kunde arbeta i större skala och dokumentera mina verk.

Annars har vi på konstavdelningen ateljéer som vi delar två eller tre stycken. Ateljéerna är ganska små och därför finns projektrum en kan vara i två veckor i taget när det behövs mer utrymme.

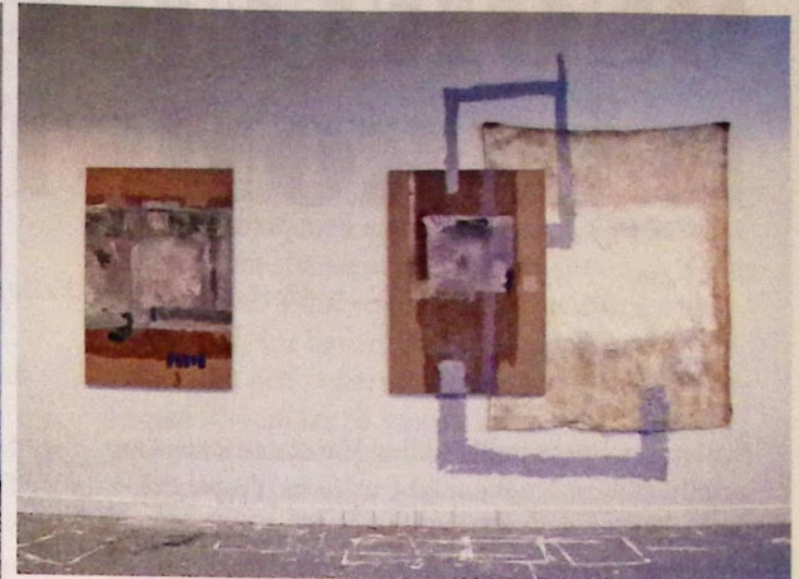
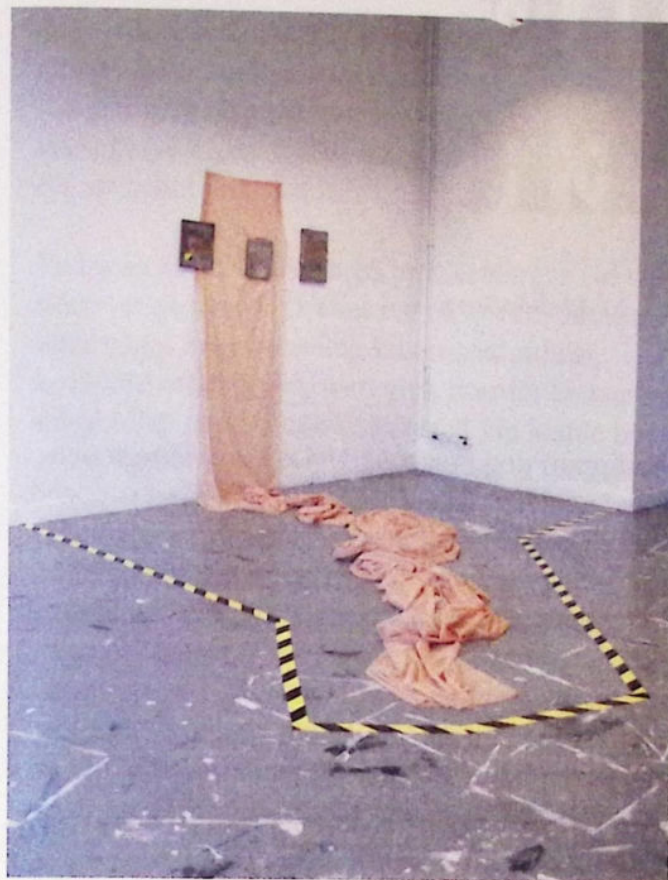
Just nu går jag en kurs som heter rörlig bild och den sträcker sig över hela året. Innehållet i kursen är projektbaserat och styrs ganska mycket utifrån vad alla i gruppen vill göra eller diskutera. Kursen innehåller också grunder i film, redigering och ljussättning. Det är kul att se vad alla i kursen håller på med och vill göra, för det diskuterar vi också tillsammans.

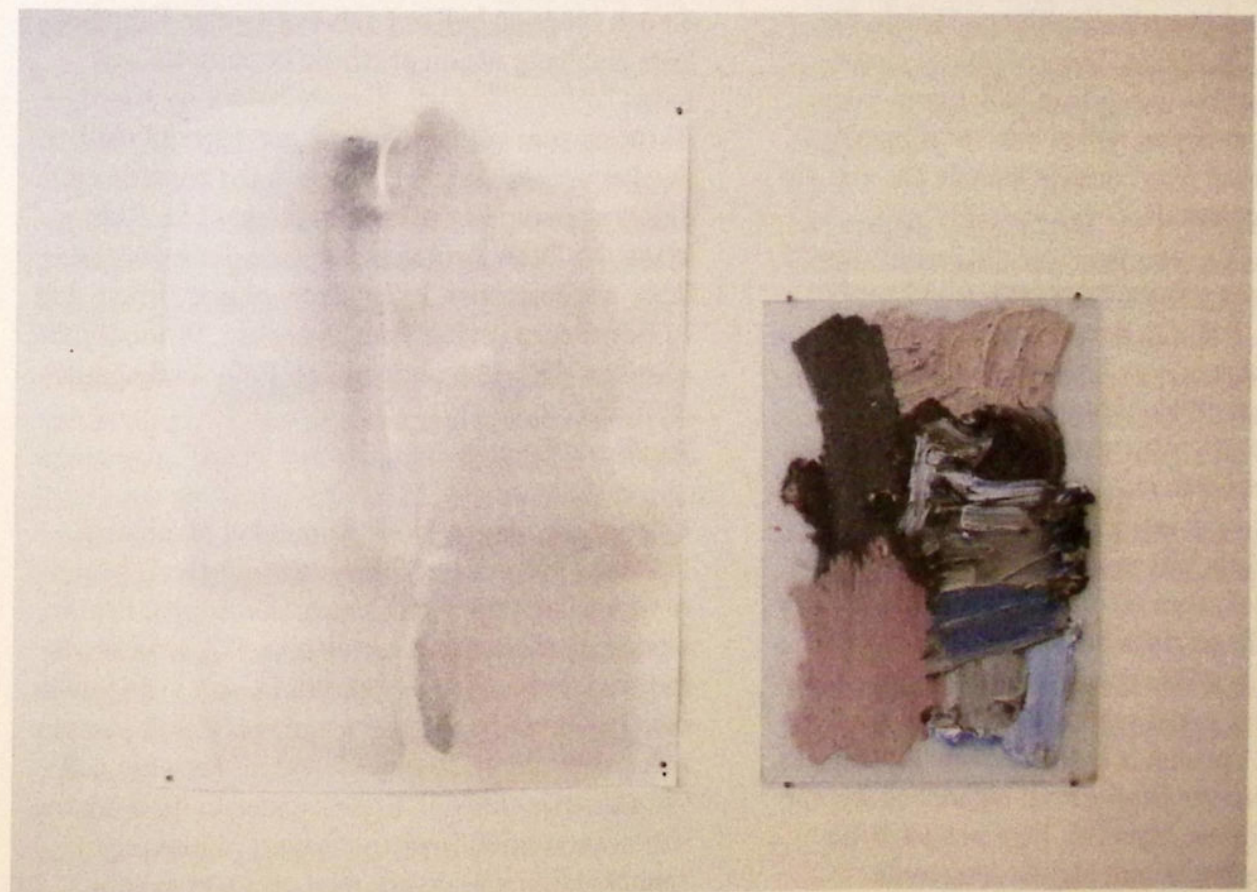
Min egen ateljé, som jag delar med en annan person.

Vita havet. Nina Noreskär har en utställning där just nu.

Några av Johanna Sjölin's konstverk

OSORTERADE HÅGKOMSTER

- Av Marianne Olsson Friberg, Löddeköpinge. -

.... fortsättning

Stället som ligger intill Hilding Handlares innehades av min farbror Yngve med fru Greta. Yngve och Greta flyttade till redaktör Bertils föräldrahem och min andra farbror Artur flyttade till Yngves och Gretas lilla ställe.

Yngve och Greta var barnlösa, men mottog ett finskt krigsbarn, Martti, som var jämngammal med min bror Lars. Arma dessa finska krigsbarn, så små och försvars- och språklösa. Inte förstod någon dem och inte fick de hjälp speciellt i skolan. De sattes ju i klasser som stämde med deras ålder.

En annan Martti kom till veterinär Erlandsson i Vollsjö. Yngves Martti skulle vara fin i håret och tog en tub kräm, som fanns i hemmet och smetade i håret. Ve o fasa! Det visade sig vara "tandpastix", ett medel inköpt i kemikalieaffären i Vollsjö för att stoppa hål i tänderna. Hans hår blev cementliknande och antog vad vi idag kallar punkfrisyr. Martti fick skrårklippas, vilket inte var roligt för honom, för sådan frisyr ansågs bara de ha, som var på uppfostringsanstalt.

Annars var brännvinsudd det vanliga botemedlet mot tandvärk. I skolan fick vi så småningom besöka tandläkaren nere i Vollsjö. I hans mottagningsrum fanns ett akvarium, som var så enastående sevärt. Vem hade sett ett akvarium på 40-talet! Borren han använde trampade han själv och bedövning var inte att tänka på – billigaste lagning och skrik inte unge. Där uppstod min tandläkarskräck, som medfört att nästan inget känns bättre än att ringa återbud till tandläkartid. Svart amalgam fyllde hålen. De lagningarna höll, även om de var minst sagt misspydande. Kan nämna att jag i många år bytte tandvård mot älgjakt. Min tandläkare var passionerad jägare och det var till fromma för oss båda två. Inga pengar bytte ägare. Plomberingar mot älgjakt fungerade.

Min farmor dog i oktober 1945. Både farmor och farfar "stod lik" en vecka hemma i farfars verkstad, som var inklädd med lakan. Klädseln var strikt och fyllde givna regler. Far ägde frack med väst och revärsbyxor, men stormhatt hyrdes hos Einar skraddare. Hos Onsdorffs inköptes sorgslöja, som monterades på mors svarta kyrkhatt. Inbjudningskort sändes ut till de som skulle vara med. Det var inte då som nu med långa väntetider och "vi skiljs efter akten", utan begravningen skedde inom en vecka företrädesvis på lördagar.

Granris hackades och lades ut på vägen. Framför Fridlust gjorde de anhöriga det, men på andra stället på vägen där begravningsföljet skulle passera, gjorde grannarna det som en ärebetygelse. Kyrkoherde Albin Dahlberg samt alla inbjudna kom dit och bjöds på buljong och ostpastejer. Därefter läste Dahlberg någon passande betraktelse och sedan "sjöngs liket ut". Sången leddes av Knut Boström, som var nära granne och försedd med mycket vacker sångröst. I detta fallet väntade en likbil, eftersom begravningen skedde i St. Råby kyrka där farfar varit verksam som "lafogde" på Råby ungdomshem. En av deras döttrar, Ebba, dog i 17-årsåldern i sviter efter Spanskan, förmodligen tillstötte TBC. Ebba begrovs på Råby kyrkogård, där farfar köpt familjegrav.

Efter begravningen bjöds på middag hemma på Fridlust i Frenninge. Vilken middag! Doris Malmros hade lagat till 3 små smörgåsar, soppa, fiskrätt, oxstek samt glass och spettekaka. Till detta serverades snaps och bier, sockerdricka och vichyvatten, som jag aldrig begrep vem som drack. Till glassen och kaffet serverades eau de vie till karlarna och "fruntimmersdrickat" Cap Constancia till damerna. Tårtorna var från Rosbergs bageri i Frenninge, sannskyldiga mästerverk med svarta kors som

dekoration. Prästen talade och läste bön och psalm sjöngs. Allteftersom steg stämningen och när prästen gått hem steg skrattet mot taket. Det var viktigt att begravningen skedde efter vedertagna normer för att hedra den avlidne.

Vad som alltid förekom på jordfästningar vid den tiden var prestaver. Det var två vänner till familjen eller några högt betrodda kommunalgubbar, kyrkvård eller dylikt, som gick framför kistan med fanor eller standar och sedan stod vid kistan hela akten igenom, föra att sedan gå före ut till graven.

När det bakades storbak, bl.a. till jul, så sattes degarna i stora tråg på kvällen dagen innan baket skulle äga rum. Framförallt var det grovbrödsdegen, som måste påbörjas. Det grova rågmjölet skällades, för att nästa morgon tillsättas mera mjöl, surdeg, jäst, sirap, salt och eventuellt kryddor. Även rågsiktsbrödet sattes på jäsning. Det var ett kraftprov att knåda framförallt grovbrödsdegen.

Händerna skinnflåddes av den grova degen. Egentligen anser jag att det var ett karljobb, men det fanns inte på kartan att mannen i huset skulle knåda degen. Strikt uppdelning av mans- och kvinnosysslor var det som gällde när jag växte upp. Männens mjölkade inte, skötte inte fjäderfän eller smådjur, utan det kom på kvinnans lott.

Vid fyratiden på morgonen startade knådningen. Nya degar sattes som vetelimps och vetebrödsdegen. Det ältades och ältades och sen formades det limpor, sprickfria skulle de vara. Ca 50 limpor gjordes av rågdegen, ca 30 rågsikts och ett antal ljusare vetelimpor till finbröd.

Även vetebröd bakades det antal längder av, varav en del skars till skorpor, som sedan torkades på eftervärmen. Skulle det bakas vörtbröd så fick någon cykla ner till Vollsjö för att i Kristianssons bryggeri köpa malt. Det var noga att bröden jästes dragfritt på dynor eller tjocka handdukar.

Moa Martinsson har i en av sina böcker beskrivit ett sådant brödbak. Där satte "slarvan" som bakade, bröden till att jäsa på gamla tidningar. Tidningsbladen inklusive trycksvärta förenade sig med degen, så att bagerskan fick älta om degen med tidningspappret inbakat. Fast Moa var

urhungrig kunde hon inte äta av bröden med sin inbakade fyllning.

Ugnen eldades med s.k. baskar /långa grova grenar/. Fyren sattes i tre omgångar. Valvet skulle lysa vitt innan man med en blöt eneruska sopade rent i ugnen. Allra sist sopades med en gåsavinge. Sedan slängde man in lite mjöl i ugnen, brände det upp omedelbart var ugnen för varm. Sist bakades vetebrödet och i eftervärmen torkades skorpona. Brödet förvarades på vinden inrullat i bakdukar.

"Mulat brö" förekom efter en längre tids förvaring, men det skars bort och så äts det brödet med. Dagens enorma slöseri med sista dag/bäst före datum etc. visste ingen om, utan sunt förnuft och aktsamhet om tingen rådde.

Brödsäd odlades av de flesta lantbrukare. Jag minns att när vi bodde i Pralastället så sparades råghalmen för att täcka taket. Vilket hantverk! Gottfrid Taktäckare la nya tak på boningslängan och med en lång nål sydde han ihop buntarna samt la på "ryggåsträen". Roligt att ha sett det en gång.

När säden var inhöstad "lässtes" flakvagnen full med jutesäckar innehållande olika sädeslag. Färden gick till Vollsjö där både Björks och Nils Johansson malde mjöl. Det maldes samsiktat eller rent vete eller rågmjöl med olika finhet i utmalningen. Sedan transporterades mjölet hem i fina vita säckar.

Det syddes "säckaförklä" av jutesäckarna. Dessa "förklä" användes när man satte potatis för hand. Förklätt fylldes med skurna potatisbitar och sedan travade sätтарinnan iväg längs den uppärjade färden och släppte ner potatisbitarna med jämna mellanrum. De vita mjölsäckarna kunde användas till handdukar när de blev slitna som säckar.

Det gick utmärkt att lämna ner olika mjölsorter till Rosbergs bageri. De bakade av ens eget mjöl de brödsorter man önskade.

Visst var det bra att den som inte hade egen stor bakugn kunde utnyttja ortens bagare.

SVENNES BJÄLKHULTSBILDER

- Av Bertil Persson, Härderupshult. -

Många minnen väcks till liv när Svenne och Siv tittar på de mer eller mindre gamla bilderna. Ända sen ungdomsåren i Starrarp har kameran varit Svenne Håkanssons följeslagare. Och inte bara en, utan det har under årens lopp varit åtskilliga kameror i hans hand. Intresset ärvt han efter sin far Anton, som efterlämnat en hel del unika bilder ända från 1920-talet.

Men tiden går, så nu blir även Svennes bilder allt mer intressanta ur ett kulturhistoriskt perspektiv. Många av människorna och miljöerna på hans bilder finns inte mer i verkligheten. Vi kommer att återvända till denna fantasiska bildkälla i olika sammanhang, men i denna artikel presenterar vi ett par bjälkhultsbilder från senare årtionden. Svenne och Siv är sedan 1975 deltidboende i Bjälkhult.

"Välkommen ti bys", sa Knut Sjöholm. 1976.

Lilleanders och Åsa 1978. Denna lilla tös är numera docent vid Lunds universitet. Hon är lärare för bl.a. doktorander och studenter. Hon forskar f.n. om hur man kan förbättra tarmhälsan genom att äta hälsofrämjande bakterier och olika kostkomponenter som t.ex. bär för att minska risken för inflammation i tarmen, och att sjukdomen inte vidareutvecklas i kroppen.

De musikaliska bröderna Knut och Bror Sjöholm på Ågården.

1912 var ett jädrans år, jag gifta mej, bröt armen och fick en tös, sa Lilleanders

NÄRPRODUCERAD RAPSOLJA

- Av Bertil Persson, Härderupshult -

Rapsfält på Onhults gård

Oljepressen går för fullt när jag hälsar på hemma hos Anne och Stig Persson på Onhults gård. Gårdens namn är nytt, men ändå gammalt. Det hittade Stig nämligen, när han studerade gamla kartor över gårdens ägor. Gården hör till Vallarum, men postadressen är Starrarpsvägen.

De pressar rapsolja ur sin egen skörd av raps. En hel pall nya glasflaskor har köpts in och är nu på väg att fyllas med denna väldigt närproducerade olja. Ännu så länge ligger produktionen på en låg nivå, men kommer att öka.

Första fasta försäljningsstället är JIMA-gårdsbutik strax öster om Hörby, men fler är på gång. Det går också bra att köpa direkt av Anne och Stig eller ta kontakt via mail: onhult332@gmail.com Den finns i tre varianter: Naturell, chilismak och vitlöksmak. Alla tre efterfrågas ungefär lika, säger Stig.

På gårdens ägor finnes också en testodling av oljelin. Av linolja kan man som bekant göra många miljövänliga produkter.

Vi får hoppas att Anne och Stig får framgång med sin oljepress.

STARRARP

- Min barndoms somrar

- Forts. fr. föreg. nr av Ronny Sagebrand, Nyköping -

Från allén svängde man in på kullerstensgården framför huset. På boningshusets framsida var en bred trappa ovanför denna dubbla dörrar med färgade glasrutor. Men denna väg användes bara vid högtidliga tillfällen – annars gick man genom dörren på borte gaveln.

Framför huset var en grusplan, omgiven av klippt gräs. I gräskanten låg kullerstenar, målade med vit kalkfärg.

Jag vänder mig mot ekonomibyggnaderna. Närmast ligger verkstaden, med en delad dörr. Från verkstaden, där man hade snickeri- och smidesverktyg, ledde en trappa upp på loftet där man hade spannmål för djurfoder. Där fanns en tratt där man hällde säden som skulle malas till grisarna.

Intill verkstaden låg garaget, där först traktorn stod, sedan bilen – en Jovett Javelin – som morbror Folke ägde tillsammans med Lilly och Harald. Hönsen tog sig in där och skitade ned lacken, minns jag.

I nästa utrymme stod en del maskiner, plogar, harvar och annat och sedan ledde en dörr in till nästa länga, där man kom in till svinen. Här fanns väl slaktsvinen vill jag minnas, i kättar där de bokade omkring i halmen. Det fanns en dörr ut till gödselstacken bakom längan, där man kärade ut dyngan. Sedan kom man till stallet, där det fanns plats för tre eller fyra hästar. Oftast på sommaren gick de dock ute. Men seldonen hängde där. Golvet var lagt av huggen sten, vill jag minnas.

Se'n kom man till det största utrymmet – kostallet! Här fanns plats för 15-20 bundna djur med foderbord emellan. I taket fanns en lucka, så man kunde kasta ner hö från loftet ovanför. Här fanns förstås gödselrännor bakom djuren, så man kunde mocka ut genom dörren till gödselstacken.

Ovanför varje plats fanns en skifferplatta där man skrev kons namn, det fanns alltid en som hette Tea – det måste gått i arv! Intill kostallet fanns

mjölkkrummet, där mjölken samlades via mjölkmaskiner och rör i taket.

Intill korna hölls kalvarna, följdriktigt. De gick i kättar när de var nyfödda, men annars ute i markerna, liksom korna, som man bara tog in morgon och kväll för mjölkning.

Det fanns fler svinkättar vid borte gaveln, här fanns modersuggorna med sina smågrisar.

I nästa flygelbyggnad fanns det mest hö, dels på loftet, men också ända nere vid golvet på ömse sidor om gången, där man kunde köra rakt igenom längan. Här grävde jag gångar i höet, långa krokiga vägar där man kan gömma sig.

Längst ut i denna flygel fanns höns huset och vid sidan av detta dasset, med två delar, en för karlarna och en för kvinnorna.

Skördearbete

Vi körde in hö med häst och vagn. Höet hade först slagits med slättermaskin, sedan räfsats samman i strängar med en hästräfsa och så lagts i stackar för att torka. Man använder i dessa trakter inte hässjor, utan - som sagt - höet lades i stack.

Därför lyftes det på "tjivor" – tjugor, högafflar, upp på hästvagnen. Sedan kördes höet in till logen, stacks upp på loftet och stuvades in under taken.

Mot början på 50-talet kastades det i en traktordriven fläkt, som blåste det upp genom grova rör upp på loftet. Där fick oftast jag hjälpa till att ta emot det och fördela det över loftet. Stoppa in det så att allt fick plats. Det var ett hårt jobb, smutsigt och ibland blåste det upp småsten som gjorde ont då de träffade kroppen. Det hände att någon av katterna i nyfikenhet ramlade ned i fläkten och blåste upp på loftet, men de klarade sig alltid bra. Någon gång blåste det upp en höna - som blev tämligen vimmelkantig.

På hölasset sitter jag med morbror Folke. Till vänster en okänd figur och nedanför syster Birgitta på pappa Folkes arm och morbror Hans.

I höet grävde vi – jag och syster Gittan – ut gångar och kojor, vi kunde krypa våra hemliga vägar långt in i ladan. Folke gillade det inte, höet blev lite förstört, men vi fick hållas. Vi klättrade upp i takstolarna och hoppade ner i det mjuka höet, men fick se upp för att undvika stolpar och bjälkar. Annars gjorde det ont.

Säden slogs med självbindare, dvs en slätterkniv och en slags matta som samlade upp stråna i kärvar, som automatiskt bands med garn till kärvar och kastade av maskinen. De ställdes upp för hand i "nekar" – dvs lutade mot varandra i långa rader.

Däriifrån kördes de sedan de torkat in till gården med häst och vagn. Tröskverket, en gul, lådliknande anordning, drevs av en traktor medelst en remskiva och ett band som var lagt i en åtta, för att inte driva av remskivan. Bandet gick genom en svinbur, som skyddade mot att man av oförsiktighet gick emot bandet. Med jämna mellanrum höll man en grov stång av harts mot bandet, för att det inte skulle slira.

Kärvarna skars upp och lades i tröskan, där säden skildes från agnar och halm. Halmen togs emot i

en press och bands om till fyrkantiga balar, som leddes på utlagda stänger in i ladan. Där fick jag ta emot dem och trava dem i logen. Även detta var tungt och dammigt. Man snöt svart!

Säden matades som regel ut i säckar, som man sedan bar på ryggen upp på sädesloftet. I Starrarp lades det mesta upp på boningshusets vind och det var ett oerhört tungt jobb att bära säckarna, som vägde 75-100 kg, uppför trappan och slå ut det på vinden. När jag blivit sådär 12 år fick jag hjälpa till också med detta. Jag blev stark i rygg, armar och ben, vilket jag haft nytta av i alla tider.

Vid skördarbetet var gården full med folk. Lilly och Harald var förstas där, liksom Haralds föräldrar Johan och Hulda och hans bröder Sven och Hilding. Irma, Haralds syster, och hennes man Fred var med och ytterligare flera män och kvinnor från gårdarna intill.

Fred var lomhörd och harmynt och hans konversation högljudd men nästan obegriplig. I vart fall förstod pappa Folke aldrig vad han sade, jag hade det väl lite lättare, eftersom jag träffade dem oftare. Pappa, som ju bara var ner ett par veckor på sin

semester, hade överhuvudtaget svårt att begripa skånskan.

Man hjälptes åt vid de stora arbetstillfällena, höskörden, tröskningen, och väl vid bet- och potatisupptagningen. Man hade vissa maskiner tillsammans. Vid sådana tillfällen var det mycket folk som skulle ha mat, flera gånger om dagen och detta förbereddes dagar i förväg. Det var roligt och spännande, särskilt när jag kom upp i 10-årsåldern och fick arbeta med karlarna, istället för som tidigare med kvinnorna i köket.

Men alla jobb var inte så roliga, även om de var nödvändiga. Bland de tråkigaste var betgallring och hackning, att gå i de långa betraderna med hackan var dammigt. Långtråkigt och trist. Men några meter avverkade jag där varje år de senare somrarna.

Någon gång hände det att jag fick prova att plöja med enskärig plog, dragen av häst – snälla Lotta. Det var vid vändtegarna, där det inte gick att köra

med traktorplojen. Jag lade tömmen om ryggen, höll stadigt i plogskänklarna och smackade åt Lotta. Hon hjälpte mig genom att dra plojen sakta och försiktigt längs plöjet.

Det var svårt att orka hålla plojen kvar i jorden längs linjen, det krävde mer armkraft än jag hade som 12-åring. Jag kan inte tänka mig att det blev så bra – någon plöjningstävlan hade jag nog inte vunnit, men jag vann en erfarenhet.

Senare – som chef inom polisen – anställde jag gärna poliser som var "bondpojkar" och en stående fråga var om de plöjt med häst och enskärig plog – varje eventuell lögn avslöjades genast!

Men ännu stoltare var jag då jag fick köra traktorn, en röd Volvo, som startades med bensin, men sedan kördes på fotogen, ur en tank som stod under träden invid huset.

När jag fick köra ut på landsvägen upp till handlarren var jag vuxen – tyckte jag – om bara 12-13 år.

Birgitta och jag på en traktor, kanske 1945. Jag tror inte Folke hade någon traktor så tidigt – kanske var den inlånad till höskörden, som säkert pågick – höfläkten står bakom traktorn, drivremmen som skulle kopplas till traktorns remskiva ligger lös i svinburen, som tjänade som skydd mot att man skulle springa in i remmen vid drift

STALL KEIZETT

- Av Text & Foto Bertil Persson, Härderupshult -

Hästbonde kallar hon sig, Ellen Hedman, men siktet är högt. Målet är tävlingsryttare och helst i olympiska spelen. Hon utstrålar styrka och målmedvetenhet. Hon är ung och då är det lika bra att sikta högt.

På kort tid har Ellen byggt upp ett, för vår bygd, stort hästföretag i Starrarp. Nytt stort ridhus och ett 20-tal hästar. Några äger hon själv eller är delägare i, med de flesta är hos henne för att utvecklas. Det är halvblod, hopphästar, dressyrhästar och lite travhästar. Några kommer hit för att ridas in. De flesta för vidareutbildning, för att kunna prestera mer.

Det tar 8-10 år innan man kan bedöma om hästen är en verklig elithäst. På vägen dit kan mycket hända. Det ska vara bra hästägare om man ska nå framgång, samarbetet måste fungera. Även hästarna är personligheter. Just nu kommer flera av hästarna från trakten av Stockholm. Ägarna vill naturligtvis veta hur det går och hålls informerade.

I Ellens verksamhet ingår ibland också, att på uppdrag transportera hästar runt om i Sverige. Hon ätar sig också rena tränaruppdrag och undervisar

elever. Det här är inget vanligt jobb, poängterar Ellen. Snarast ett sätt man bestämmer sig för att leva. Arbete 365 dagar om året. Men framgångarna är glädjen, liksom umgänget med hästarna och medarbetare och folk i branschen.

Ellen ser sig själv som en drivande person med stort intresse och gott handhavande med djur. Det ligger i generna, säger hon, samegenerna. Hennes ursprung är Kiruna, men uppväxten var i Linköping. Hon flyttade till Skåne tillsammans med sin sambo, som dock har annat jobb. Här ville hon bygga upp en hästgård.

Ellen hade fyra tydliga krav utöver att priset skulle vara rimligt. Det första var att man skulle kunna rida både inne och ute. Där skulle finnas utrymme för stora hagar. Där fick inte finnas biltrafik i omedelbar närhet och där skulle vara möjlighet till arbetsro.

Det blev Starrarp och på köpet fick hon och sambon Erik en vidunderlig utsikt ända till Romeleåsen. Jag ser ofta hur även hästarna står vända mot den härliga utsikten, säger Ellen.

ÅRETS SKUMP

- Av Bertilihultet -

Årets Skump är Ingrid Andersson, Nybodalen. Hon fick utmärkelsen för mångårigt och mångsidigt arbete i Frenninge- och Vollsjöbygdens föreningsliv. Här vid prisceremonin på Multivalen i somras.

Flankerad av textningsvirtuosen Sonja Mårtensson och undertecknad. Skumpen själv övervakar det hela. Bilden på statyn har bekostats av Färs Härads Gille.

IDROTTSMINNEN

- Av Erik Hansson, Romnahög -

Sedan början av 70-talet har jag tillbringat en hel del av min fritid i Starrarp och Hårderupstrakten. Jag har umgåtts med både äldre och yngre personer och fascinerats av blandningen av idioter och genier i den här bygden. Humorn hos människorna finns alltid nära och hur roligt en sak är mäts gärna i centiliter brännvin.

En sak har emellertid förbryllat mig under alla år och det är ointresset för idrott och fotboll i synnerhet. Ansvaret för detta vilar givetvis tungt på den lokala tidningen och man måste nog erkänna att Hårderupsposten totalt misslyckats med att tillgodose denna kulturellt viktiga sak. Var finns sportsidorna i tidningen? Tyvärr finns inte någon hörna i redaktör Perssons hjärna där idrottsväsentligheter lagras, han kan t.ex ringa mitt under en VM-kvalmatch för att diskutera något oväsentligt.

Trots detta elände härstammar två av mina absolut starkaste fotbolls-förknippade händelser från Starrarp. Den första händelsen var jag delaktig i och hände ca 1973. Malmö FF skulle ta emot Landskrona BOIS i ett superhett derby. Min ständige följeslagare Sven-Arne och jag skulle se matchen men vi erbjöd även Nils-Algot i Starrarp att åka med. Eftersom matchen började 19.00 beordrade vi Nisse att vara klar 17.00.

När vi kom i avtalad tid var Nils-Algot halvklar med mjölkningen, alltså återstod 3 kor. Detta var ju inte så mycket om inte varje ko skulle ha spenkopporna på uppemot en halvtimme. Nåväl vi kom iväg och när vi passerade Nils-Algots mors hus kröp han ihop och gömde sig som vanligt för att hon inte skulle se att sonen var ute på galej.

Sven-Arne körde som en vettvilling för att vi skulle hinna i tid till matchen samtidigt som Nils-Algot och jag försökte att inte spilla för mycket av dyr dryck.

Ungefär samtidigt som domaren blåste till spel in-tog vi våra sittplatser, glada i hågen. Nils-Algot var

en hängiven Landskrona-supporter i 20 minuter och hans kommentarer och utfall var oerhört högljudda.

I 20-e minuten ändras hela händelseförloppet. En landskrona-spelare blir fälld vid mittlinjen och Nils-Algot vrålar:

``Straff``.

Då vänder sig en proper herre framför oss och säger lugnt till Nisse:

``När var du på fotboll senast?``

Nils-Algot blev röd som en kokt kräfta i ansiktet och ända ner i skjortan så långt man kunde se. Därefter sa inte Nisse något mer under hela matchen och utfärden var förstörd för honom.

När vi åter satt i bilen och på väg hem säger Nils-Algot: ``Om vi delat en knatting till, hade mannen framför oss fått på flabben!``

Någon har sagt att denna resa var starten för hulligan-resor.

Min andra idrottsberättelse var jag definitivt inte med om men när jag tänker mig in i hur det kunde ha gått till njuter jag.

Händelsen inträffar antagligen någon gång under 1920-talet och har förmedlats till mig av Otto Nilsson i Tregubbauset. Det handlar om en prestigefylld fotbollsmatch mellan Starrarp och Långaröd. Otto var uttagen att spela högerback i Starrarp, antagligen för att han visat framfötterna på träningarna.

Någon jämn match blev det inte och jag citerar Otto:

``Starrarp var så fruktansvärt överlägsna så jag och vänsterbacken satt på en sten vid målvakten och rökte pipa!``

Starrarps Bollklubbs gubbalag och tösalag i slutet av 1920-talet. Otto Nilsson längst t.v.

SKUMPENS BRÄNNBOLLSTURNERING

vanns i år åter av Starrarps byalag. Alla inblandade i brännbollsturneringen vill framföra ett stort tack till Gunnel Carlström för alla de många år Du varit brännbollsdomare.

STARRARPS BYALAG

har haft majgille och byastämma hos åldermansparet Therese och Johan Linde. Till åldermanspar för 2016 valdes Ann-Britt Thörnblad och Tommy Kristiansson. Till brännbollscoach valdes Johan Linde och Tommy Alatalo.

HÅRDERUPSPOSTENS ADRESS & FÖRSÄLJNINGSTÄLLEN.

Bertil Persson
Starrarpsvägen 266-29,
275 68 Vollsjö.

Mail: bertilihultet@hotmail.com
Tel: 070-6016130.

Sune Sörenssons Bil, Starrarps ora.

Thuleslund, Frenninge.

ICA-nära, Vollsjö.

Blomstershopen, Vollsjö.

Anders Färg, Sjöbo.

Önneköps Livs.

Återförsäljare i Hörby sökes?

Den första våryra lärkan

Text & musik Sven Ulatofta

110

Den förs- ta vår- yr- a lär- an
gril- lar i ekyn och dynt om vid var- je å- ker-
teg där er-ns- kar ju snart än- en där.
ing- en vår den går ju spår- löst för- när gäl- len blir
tjus då dyk- nar plöts- ligt vart sin- ne och
gå- låd- or fylls med frö och kopp. När var- sol sken så varm på
sjö och båd tog bond- en sin i hand och myl- la sin
gåk- er med harv- en fram och åt- er och häst- en drog så dyt- ten stad. Ja gans- ka
tyst var er- bruk- et men man mås- te skyn- da på
en häst hör- des förs- ta och fisk- mås- ar sig rust- ar för mask- för ka- las, när allt körs
klart.

MUSIKFESTEN I HÅRDERUPSHULT 2015

- Text: Bertil Persson, Hårderupshult. Foto: Lovisa Nersing, Väggarp och Caj-Sune Lagnebo Ystad. -

Årets Hultival blev mycket välbesökt. Men så hade vi också tur med vädret denna svala och blöta sommar. Här är årets medverkande:

Nils-Ove Persson och Kjell-Åke Persson.

Therese Buhre, Sture Andersson, och Paje Anderlund.

Agneta Grundström och Hasse Andersson (Veberöd).

Sven Ulatofta och Nils-Ove Persson.

Frosta Folkdanslag:

Ulla Sjöberg, Johanna Martinsson, Eva Johansson, Tommy Arvidsson, Eva Bladh, Christina Lengbrant, John-Inge Lengbrant, Birgitta Josefsson, Lars Lovén, Vivian Karlsson, Ingrid Olsson, Elisabeth Widh, Per Håkansson, Berit och Leif Palmkvist, Kerstin och Sven Andersson, Göte och Birgit Andersson.

Seniorkören i Vollsjö:

Lillemor Ekberg, Margit Friberg, Ann-Marie Hansson, Doris Ivarsson, Gulli Lindvall, Vivi-Anne Nilsson, Bengt Olsson, Inger Persson, Rut Persson, Carla Åkerblom, Ove Andersson och Stig Friberg.

Vid prisutdelningen till Årets Skump spelade Emil Åkerblom, Sven Ulatofta, Ingela Bertilsson och Stig Friberg.

Gripen Squaredancers, Staffanstorp:

Ursula Gudmundsson, Gustav Johansson, Carina Holmberg, Britt-Marie Nilsson, Stig Nilsson, Alf Gustafsson, Lars-Göran Persson, Thomas Prahl, Mats Pahlsson, Ann-Charlotte Gustafsson, Mikael Josephsson, Maria Keinänen, Monika Kuylenstierna, Börje Johansson Kuylenstierna, Annika Svensson, Börje Persson, Anita Gabrielsson, Karin Persson och Sven-Olle-Svensson.

Göran Lassing

Popul Wuh:

Marcelo Torrez, Juan Casanellas Leiva och José Ferrer.

Jack Scholl, Gunnar Nilsson och Ingela Bertilsson

The Poppels:

Jonas Karlsson, Jennie och Staffan Haglund och Tony Holmsson.

David Kjäll.

OP Anderssons Rockduo:

Paul Andersson och Oskar Andersson.

Odin Wernersson och Christina von Mentzer.

Susanne R.

Sång o Synt:

Maj-Lis och Caj-Sune Lagnebo.

Källarmästarna:

Susanne Lantz Svensson, May Serhan,

Lars Eriksson, Nils-Olof Olsson, Bengt Andersson och Henrik Falkenberg.

Himmelaged:

Nils-Ove Persson, Göran Lassing och Sven Ulatofta.

Helgonet: Alex Lagerrot, Pontus Åkerblom, Daniel Persson och Martin Frick.

Random Dice:

Anna-Maria och Lars Eklöv och Per Andersson.

Spontanrock:

Oscar Andersson, Paul Andersson, Daniel, Persson, Pontus Åkerblom och Lasse Olin.

Presentatörer:

Oscar Andersson, Paul Andersson och Sven Ulatofta.

Ljudmix:

Daniel Persson, Paul Andersson, Nils-Ove Persson och Paje Anderlund.

Scenarbetare:

Bertil Persson, Gösta Hansson, Monica Rörstam, Inge Andersson och Oscar Andersson.

Servering:

Östra Sallerups Kulturhus.

Stort Tack till alla medverkande.

Väl mött igen på nästa Hultival som blir lördagen den 9 juli 2016.

Äldst besökare på årets Hultival:
Carla Nilsson, Önnköping, 96
år, här tillsammans med dotter,
barnbarn och svärdotter. De
kom för att se Odin Wernersons
saxofonkonsert.

Mest långväga gäster på årets
Hultival: Peter och Cheryl
McGuigan, Wahroonga,
Australien. De rockade loss till
ACDC-låten Highway to hell.

POTATISPLOCKNING I STARRARP

- Av Ingela Bertilsson -

Dagens lantbruk blir mer och mer rationellt, men att plocka upp potatis kräver fortfarande extra resurser i form av folk på upptagaren.

I år fick vi triss i syskonen Åkerblom; Johan, som turades om med Erik att köra traktorn, Peter som hjälpte oss för femte året i rad och Filip som det var premiär för på maskinen.

Intensiva veckor som blev väldigt roliga tack vare

en fantastisk arbetsgemenskap, gott humör, välbehövliga mat och kafferaster i husvagnen och duktiga pågar!! (och tös)

I år odlade vi utsädespotatis med kontrakt för chips och stärkelseindustri via Lyckeby på 14 ha. Sorterna var Saturna, Qaudriga och Sarion i olika klasser. Detta kräver duktig personal som är uppmärksam och har koll.

SÖMMERSKAN AGNES I STARRARP

- Av Sigun Rix, Ystad -

(Med anledning av Berit Anderbergs artikel i förra Hårderupsposten)

Här är lilla Svea i mormor Siguns klänning.

Jag minns när jag stod hemma hos Agnes, så liten att jag precis nådde upp med näsan över bordet.

Mor hade en idé om hur hennes klänning skulle se ut, och jag var helt fascinerad över Agnes snabba drag med blyertspennan när hon skissade en klänningsmodell på tidningen Mellersta Skåne.

Det var alltid roligt att komma dit och se hur hennes alster växte fram, som till exempel en underbar gul klänning som mor sett i TV. Fleur i Forsythsagan bar den, och Agnes trollade fram en likadan.

När det var dags att prova fick vi ibland gå in i rummet bredvid, där den stora spegeln fanns. En aning kyligt, men där fick man en skymt av hennes stora pussel på bordet.

Det kunde bli en viss kamp för kortare kjolar, men jag blev alltid nöjd med kläderna hon sydde.

Maja i min
discodress från 1970.

- 28 -

Thyra, Ellen
och Johanna
blev så här
fina.

Klänningen
syddes till
en maskerad
och har sedan
använts i teater-
sammanhang,
precis som
andra sparade
kläder.

Theresa Nybo med dr. Fred Hardinge

10 år med satellit-tv-sändningar från Starrarp!

TV-sändningar från Starrarp? Ja, många människor har fortfarande svårt att tro att vi faktiskt sänder tv-program via satellit varje dag - 24 timmar om dygnet - från lilla Starrarp. Men för oss som jobbar med LifestyleTV, är det som är ännu mer fantastiskt att den 13 januari 2016, kommer det faktiskt att vara 10 år sedan vi började sända.

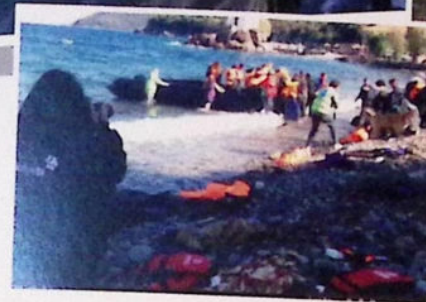
Det hela började med en dröm om att ha en annan sorts tv-kanal, en som inte bara visade underhållning, utan som hade ett mera meningsfullt och värderikt innehåll. Vi kände att vi hade något att dela med oss av, i välsignelserna med en hälsosammare livsstil och en bibelbaserad värdegrund. Och så föddes visionen om LifestyleTV.

LifestyleTV:s början var mycket enkel, och som i julberättelsen, så föddes den i ett gammalt stall i Starrarp. Från att i början ha varit bara fem personer, så har teamet

sakta vuxit till vad det är idag, med ungefär 15 personer, av vilka många är volontärer (lärlingar på ett år). Bertils hus blev "pojkkloget" och Borgs gård blev klassrum och uppehållsställe för studenterna. Själva studion finns fortfarande i ett rum i den gamla ladan, som nu är renoverad och modern, fast vi hoppas snart kunna bygga en lite större studio.

Det är mycket arbete med att hålla igång en tv-kanal dygnet runt, och det finns alltid någon som är i tjänst med att övervaka sändningarna. Trots att mycket är automatiserat, finns det fortfarande saker som kan gå fel, och nu och då när strömmen går, är det bra att ha en egen generator. Under årens lopp har många av våra grannar hjälpt oss med olika saker och nödlägen - TACK SKA NI HA!

Så vad gör vi här varje dag? Vi planerar och producerar

lifestyletv

Se serien "Helping Hands" som sänds onsdagar kl 20.00 från 9 december - 5 januari, 2016. Du kan se den på satellit eller på nätet: www.LifeStyleTV.se

lifestyleVIEW

En tidning som inspirerar dig till en mer aktiv och hälsosam livsstil!

Prenumerera på LifeStyleVIEW gratis idag!

- Fyra nummer per år, levereras till din dörr
- Aktuella och relevanta hälsoartiklar
- Fascinerande inblick i vetenskap, historia och tro
- Läckra vegetariska recept — endast våra favoriter!
- Exklusiv tillgång till vårt online hälsoäldertest
- Speciella intervjuer och TV-höjdpunkter från LifeStyleTV

www.LifeStyleVIEW.se

kan man hitta intressanta och inspirerande artiklar om en hälsosammare och aktivare livsstil, och massor av välsmakande vegetariska recept.

Få din gratistidning genom att prenumerera online på vår webbsida, www.LifeStyleTV.se. Där kan du också se alla program vi sänder, on-demand i vårt programbibliotek, eller följa oss live-streamat om du inte har tillgång till Canal Digital's satellitpaket (kanalen är gratis att ta in på THOR 6, 1° väst).

En av våra personliga höjdpunkter under året är när vi möter många av er i Fränninge, för den årliga brännbollsmatchen, som en del av vårt lokala Starrarpslag. Så, om vi inte ses förr, så ser vi fram emot att se er där och då!

Claus Nybo

Claus Nybo
Ledare för LifestyleTV

tv-program i vår studio - allt från vegetariska matlagningsprogram, intervjuer, föreläsningar, diskussioner/studieprogram osv. Vi reser också och producerar program från större evenemang och församlingar, med innehåll som hälsa, musik och bibliska värderingar. Vi reser ut för att spela in naturprogram, träningsprogram och intervjuer. Nu i november reste vi till den grekiska ön Lesbos, för att filma det som otaliga volontärer gör för att hjälpa de tiotusentals flyktingar som kommer dit varje vecka i båtar (en del av dem är knappt sjöugliga) från Turkiet. Det var en jobbig resa, att vara där personligen och se vad som händer vid Europas gränser. De program som vi spelade in på den resan kommer att sändas i december. Förutom produktion, har vi schemaläggning, marknadsföring, grafisk design och naturligtvis allt praktiskt arbete som följer med att hålla saker igång.

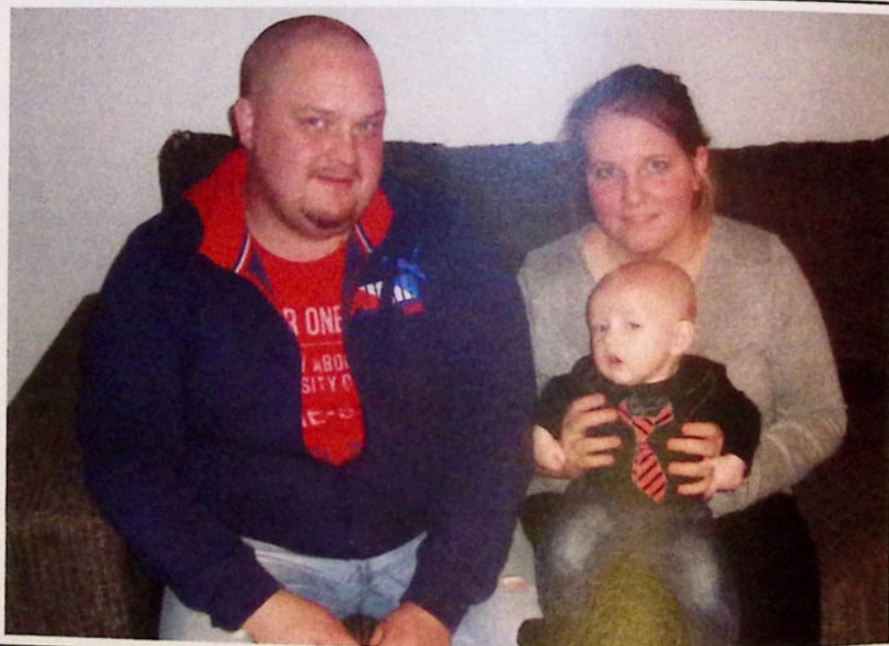
I år har vi också börjat att ge ut en gratis livsstilstidning, LifestyleVIEW, som kommer en gång i kvartalet. Här

FÖDDA

I Skumparp har en flicka blivit född. Hon heter Livia. Föräldrar är Felicia Ekberg och Linus Palm.

I Hårderup har där dels fötts en pojke som heter Theo och föräldrarna heter Cecilia och Philip Kempe,

och dels fötts en flicka som fått namnet Maja, som här ses tillsammans med storsyster Bella och föräldrarna Christina och Ola Ohlsson

